

Список використаних джерел:

1. Криміналістика: підручник / За ред. В. В. Тищенко. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 556 с.
2. Волобуєв А.Ф. Криміналістика : навч. посіб. / За ред. А. Ф. Волобуєва. – К.: КНТ, 2011. – С. 242.
3. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. М.: Издательство БЕК, 1997. – С. 67.
4. Паспортний контроль: терміни та визначення понять. Словник довідник. О.С. Силкін. – К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2006. – С. 14.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2 т. / [Андрушко П. П. та ін.]; за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. Ф. Фесенка. – 3-є вид., переробл. та допов. – К. : Правова єдність [та ін.], 2009. – Т. 2, 2009. – С. 435.
6. Словарь основных терминов судебно-технической экспертизы документов. – М.: Юридическая литература, 1985. – С. 242.

Горелік Д.С.

курсант,

Науковий керівник: Петренко С.П.

викладач, капітан поліції,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ ЯК ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Домашній арешт є відносно новим запобіжним заходом для вітчизняного кримінального процесу, адже його було запроваджено після набуття чинності Кримінальним процесуальним кодексом (далі – КПК) України у 2012 р. Відносно новим його слід вважати тому, що за часів дії КПК УСРР 1922 р. домашній арешт був визначений ст.160, де зазначалося, що домашній арешт полягає в позбавленні обвинуваченого свободи у вигляді ізоляції його вдома, з призначенням варти чи без такої [1].

Питання домашнього арешту є найменш вивченим і найбільш спірним у системі заходів процесуального примусу України. У суспільстві та юридичній спільноті поширена думка, що домашній арешт – це новий запобіжний захід, оскільки він не був передбачений КПК України 1960 р.

Усі практичні напрацювання застосування домашнього арешту як заходу процесуального примусу, зважаючи на нові історичні реалії, на сьогоднішній день не можуть повністю використовуватися. Крім того, окремі питання реалізації норм застосування домашнього арешту у сучасній правозастосовній практиці не знайшли свого відображення та вирішення ні в нормативно-правових актах, ні в науковій літературі. У зв'язку із недавнім запровадженням домашнього арешту як запобіжного заходу, механізм його втілення у життя є ще недостатньо дослідженим та потребує глибокої науково-аналітичної розробки.

У наукових публікаціях зазначено, що домашній арешт – це запобіжний захід процесуального примусу з обмеженням свободи та особистої недоторканості підозрюваного, обвинуваченого з метою забезпечення належної поведінки вказаних осіб, із залишенням їх в умовах «м'якої» ізоляції, що дозволяє максимально задовольнити природні права особистості [2, с. 60].

Суть домашнього арешту полягає в тому, що за наявності достатніх підстав для обрання підозрюваному, обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту за рішенням слідчого судді, суду встановлюються обмеження, пов'язані із його ізоляцією у житлі, чим обмежується свобода пересування підозрюваного, обвинуваченого поза межами житла [3, с. 178]. Домашній арешт, як і всі інші запобіжні заходи, застосовується: під час досудового розслідування – слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження – судом за клопотанням прокурора (ч.4 ст.176 КПК України). Ухвала про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту передається для виконання органу внутрішніх справ за місцем проживання підозрюваного, обвинуваченого (ч.3 ст.181 КПК України) [4].

Відповідно до вимог, визначених у ч.3 ст.196 КПК України, в ухвалі про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту зазначається точна адреса житла, яке підозрюваному, обвинуваченому забороняється залишати. А тому, під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту суд має з'ясувати місце проживання підозрюваного, обвинуваченого [5].

У вітчизняному кримінальному процесі вказівку на те, що під час обрання домашнього арешту забороняється залишати житлове приміщення, можна знайти у п. 15 листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 квітня 2013 р.

«Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» де вказано, що слідчому судді, суду при обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту слід звертати увагу, що вжите законодавцем у ч. 5 ст. 181 КПК України словосполучення «житло цієї особи» охоплює випадки, коли підозрюваний, обвинувачений: 1) є власником (співвласником) такого житла; 2) зареєстрований у такому житлі; 3) постійно або тимчасово проживає у такому житлі без реєстрації тощо [5]. У цьому роз'ясненні акцент зроблено на законності підстав проживання у певному житлі – особа є власником, зареєстрована у житлі, проживає без реєстрації. Це дійсно має важливе значення під час обрання домашнього арешту як запобіжного заходу. Адже не можна зобов'язати особу не залишати певне приміщення, де вона проживає без законних підстав.

На відміну від цього, під час гарантування права на недоторканність житла, не слід відштовхуватися від законності чи незаконності володіння таким житлом, адже це потребує з'ясування багатьох цивільно-правових питань. У Висновку щодо проекту КПК України, підготовленому експертами Ради Європи, відмічається, що правомірність володіння приміщенням має (якщо має взагалі) дуже обмежене значення для законних цілей кримінального процесу під час здійснення слідчих (розшукових) дій [6, с. 15].

Таким чином, законність чи незаконність проживання особи у житлі не має юридичних наслідків для забезпечення його недоторканності під час провадження обшуку чи огляду цього житла. А під час застосування домашнього арешту важливо, щоб у підозрюваного, обвинуваченого були законні підстави проживання – право власності, договір оренд чи найму.

Отже, дотримуючись позиції визначення поняття домашнього арешту із суттєвих (істотних) ознак, які є його невід'ємними складовими елементами, вважаємо, що в Україні домашній арешт – це запобіжний захід, який застосовується для досягнення завдань кримінального провадження за рішенням слідчого судді, суду до особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, за вчинення якого законом передбачено покарання у виді позбавлення волі, і полягає у забороні залишення житла цілодобово або у певний період доби з

можливим покладенням на неї ряду додаткових, індивідуально визначених зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Уголовно-процесуальный кодекс УССР: утв. ВУ ЦИК 13 сентября 1922 г. – М. : НКЮ, 1922. – 469 с
2. Гончаренко В.Г. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К. : Юстініан, 2012. – 1224 с.
3. Кримінальний процес: Підручник / В.В. Коваленко, Л.Д. Удалова, Д.П. Письменний. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 544 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: зак-во набуває чинності з 19 лист. 2012 р. (офіц. текст) – Київ : Паливода А.В., – 2012 р. – 326 с.
5. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04 квітня 2013 р. № 511-550/0/4-13 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html
6. Висновок щодо проекту Кримінально-процесуального кодексу України / підготовлено Директоратом з питань правосуддя та захисту людської гідності Генерального директорату I – Права людини і верховенство права, на підставі експертизи Бахмайер-Вінтер Л., МакБрайд Д., Сванідзе Е. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://coe.kiev.ua/projects/cti/Draft%20CPC%20expertise%20final%201_Ukr.pdf

Денисова Д.О.

магістр,

Національна академія внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК І ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСТУМАЦІЇ ТРУПА

Якість кримінально-процесуальної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень прямо залежить від досконалості правових норм, чіткого і конкретного врегулювання у чинному Кримінально-процесуальному кодексі України процесуальних рішень, спрямованих на